

Motion till riksdagen 2017/18:3068

av Olof Lavesson m.fl. (M, C, L, KD)

En modern kulturpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera arbetet för kulturella och kreativa näringar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för kulturella och kreativa näringar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja ett ökat samarbete mellan de museer som inkluderas i museilagen och andra museer, såväl allmänna som i annan organisationsform, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta museer som en del av näringslivspolitikerna och besöksnäringen i stort och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en plan för att vidareutveckla Skapande skola och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för att tillvarata erfarenheter av Kultur och hälsa samt Kultur på recept och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Statens kulturråd i uppgift att stärka de nationella institutionernas arbete över hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för ökad jämställdhet i svensk film och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tydliga filmpolitiska mål för ökad publik, fler filmproduktioner och större tillgänglighet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en strategi för att långsiktigt säkerställa kompetensförsörjning inom svensk film och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det samiska kulturarvet över hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Kulturen bidrar till fördjupad demokrati och fler jobb. Nya uttryck tillförs ständigt till vårt gemensamma kulturarv och gör detta till en dynamisk kraft i samhället. Alliansen vill bygga en modern kulturpolitik som värnar kulturens egenvärde och ser dess möjligheter att bidra till alla samhällssektorer. Armlängds avstånd skall råda mellan kultur och politik. Under alliansregeringens åtta år vid makten tillfördes kulturen, under en djup ekonomisk kris, 916 miljoner kronor mer, vilket motsvarar en tvåprocentig ökning. Detta är unikt i ett internationellt perspektiv.

Kulturella och kreativa näringar bidrar till nya jobb

Kulturen bidrar inom ramen för kulturella och kreativa näringar till jobb och tillväxt. Med begreppet kulturella och kreativa näringar avses verksamheter inom arkitektur, design, film och foto, konst, litteratur, media, mode, musik, måltider, scenkonst och upplevelsebaserat lärande. Dessa lockar besökare som äter, handlar och turistar vilket i förlängningen skapar jobb och bidrar till ökad tillväxt.

Sedan år 2000 har turismen i Sverige nästan fördubblats. Detta är en personalintensiv näring där många unga och utrikes födda får sitt första jobb. Regeringens politik med kraftigt höjda skatter på jobb och företagande slår extra hårt mot dessa näringar. Turismens och besöksnäringens förutsättningar för att växa ytterligare beror på de ekonomiska villkor som politiken förmår att sätta upp för näringen framöver. En utvärdering syftande till att arbeta fram en nationell strategi för kulturella och kreativa näringar bör därför göras.

Vikten av att inkludera alla museer

Museer är viktiga för enskilda människor och betydelsefulla för samhället både utifrån ett demokratiskt och ekonomiskt perspektiv. Museerna finns över hela Sverige och är olika varandra med unika samlingar. Räknar man även väldigt små museer finns det drygt 1 700 stycken, cirka 6 000 årsarbetskrafter, 5,5 miljarder kronor i intäkter, 5,25 miljarder kronor i kostnader och 26,5 miljoner museibesök. Det finns museer som är centrala, vid hovstaten och universitet/högskolor (samtliga statliga), regionala, lokala, privata, stiftelseägda och ideellt drivna.

Regeringen presenterade våren 2017 en kulturarvsproposition, ”Kulturarvspolitik”, 2016/17:116, där det mesta fokuserar på de 28 centrala statliga museerna med deras drygt 8 miljoner besökare. Regeringen verkar helt ointresserad av museisektorns bredd och saknar en politik för att de statliga museerna skall samverka med hela det övriga Museisverige. Alliansen betraktar mångfalden som en styrka och tillgång som politiskt bör bejakas.

Museerna, både de offentligt drivna och övriga, är viktiga delar av vårt gemensamma kulturarv. Att staten bejakar alla museer, oavsett ägare, och uppmanar dessa till samarbete är långsiktigt viktigt. Att regeringen väljer att inte lyfta fram alla museer – även de som inte inkluderas i museilagen – är anmärkningsvärt. Alla museer bär var sin bit av det svenska kulturarvet oavsett huvudman och bidrar till fördjupad bildning, mer jobb och större tillväxt. Samarbetet mellan alla svenska museer bör uppmuntras och

staten som ansvarig för de stora institutionerna bör vara den aktör som driver på ett långsiktigt fördjupat samarbete.

Museernas betydelse för jobb och tillväxt

Kulturarvspropositionen bekräftar regeringens ointresse av kulturen som dynamisk kraft som skapar jobb och tillväxt. På annat sätt kan man rimligen inte tolka att den del av propositionen som handlar om museer inte överhuvudtaget berör den påverkan de 26,5 miljoner besökarna har för jobb och tillväxt. Detta är naturligtvis helt orimligt. En modern kulturpolitik förmår både att värna de museer som inkluderas i museilagen, samarbetet mellan alla museer oavsett huvudman samt att se och bejaka museinäringens potential att skapa nya jobb.

Utveckla Skapande skola

Skapande skola var en av alliansregeringens största kulturpolitiska reformer. Alliansen ser positivt på att den nuvarande regeringen valt att behålla reformen. Utvärderingar visar att reformen når många elever. Detta är inte minst viktigt avseende de elever som inte går på kommunala kulturskolor eller kommer från kulturintresserade hem. Fortsatt finns dock saker som behöver utvecklas inom ramen för Skapande skola, som att vissa mindre kommuner inte söker medel i samma utsträckning som större och att friskolor i mindre utsträckning söker stöd än kommunala skolor. Orsakerna till detta behöver systematiskt analyseras för att reformen långsiktigt skall kunna nå ännu fler barn och ungdomar.

Kulturens påverkan på övriga politikområden

2009 antog riksdagen propositionen ”Tid för kultur”, den största kulturpolitiska propositionen sedan 1974. I denna proposition användes begreppet aspektpolitik vilket innebar nya aspekter av kulturen. Utgångspunkten var att människan är en kulturell varelse som sjunger, målar, spelar och gestaltar genom hela livet, från barnets enkla sånger och lekar fram till vuxenvärldens olika konstnärliga uttryck. Kulturens betydelse blir inte mindre bara för att en människa går i skolan, blir inlagd på sjukhus eller skrivs in på ett äldreboende. Tvärtom visar forskning att kulturen stimulerar till både läkande och lärande genom hela livet. Det finns alltså goda skäl för kultursektorn att samverka med sjukvård och äldreomsorg vilket också skedde under alliansregeringens åtta år vid makten.

I samband med regeringsskiftet upphörde statens stöd till satsningar på Kultur för hälsa och Kultur för äldre. Erfarenheterna från dessa satsningar har aldrig analyserats. Alliansen ser det som mycket viktigt att ta tillvara erfarenheterna från dessa satsningar och låta dem bidra i utformningen av framtidens kulturpolitik.

De nationella institutionernas ansvar för hela landet

De statliga museerna ligger till övervägande del i storstäderna och de stora universitetsstäderna. Dessa viktiga kulturinstitutioner betalas av oss alla via skattsedeln och bör följaktligen komma oss alla till godo. Alliansen vill fortsatt värna dessa institutioners ovärderliga verk och arbete men samtidigt utreda hur deras arbete kan nå ut till fler. Statens kulturråd bör därför få i uppgift att utreda hur dessa institutioners verksamhet skall kunna nå ut över landet.

En modern, jämställd och hållbar filmpolitik

I juni 2016 underkände en riksdagsmajoritet stora delar av regeringens filmpolitiska proposition genom sju tillkännagivanden med krav på regeringen att tillsätta en ny filmutredning och åtgärda en lång rad brister.¹ Av dessa har endast ett tillgodosetts.² Regeringens hantering visar på bristande respekt för demokratin och det yttersta priset för den otillräckliga politiken betalar svensk film. Kritiken från filmens olika organisationer har föga överraskande varit skarp.

Alliansen menar, vid sidan av dessa tillkännagivanden, att svensk film bör fortsätta det arbete om breddning som alliansregeringen lade grund för avseende jämställdhet, samverkan med andra konstformer och långsiktig kompetensförsörjning via moderna filmutbildningar. Detta tillsammans med de sju nämnda tillkännagivandena lägger grunden för arbetet att utforma en ny och modern filmpolitik.

En strategi för att värna den samiska urbefolkningens bidrag till vårt gemensamma kulturarv

I definitionen av begreppet kulturarv inkluderas också det så kallade immateriella kulturarvet. Detta innebär sedvanor, representationer, uttryck, kunskap, färdigheter – liksom instrument, föremål, artefakter och kulturella platser som är förknippade med samhällen, grupper och individer. Den samiska kulturen är ett viktigt exempel på detta. Denna ursprungsbefolknings tro och sedvänjor är en viktig del av vårt immateriella kulturarv.

I kulturarvspropositionen lyfts bara den samiska kulturen fram inom ramen för ideellt kulturarbete och ett resonemang om proveniens och samers rätt att återfå föremål av särskilda etiska skäl. Alliansen delar i grunden regeringens bedömning men anser att denna historiskt illa behandlade grupp människor hade varit värd en mer utförligt formulerad politik. Det faktum att det bor fler samer i Stockholm än i Lappland understryker behovet av en politik som inkluderar hela landet. Sveriges ursprungsbefolkning med dess olika uttryck är en viktig del av vårt gemensamma kulturarv. Hur detta kulturarv bättre bör tillgängliggöras bör vara en naturlig del av den framtida kulturarvspolitiken.

¹ Prop. 2015/16:KrU11, skr. 2015/16:289.

² Tillkännagivande till regeringen om att regeringen skyndsamt bör utreda möjligheten till produktionsincitament och finansieringsstimulanser för filminspelning.

Olof Lavesson (M)

Per Lodenius (C)

Roland Utbult (KD)

Bengt Eliasson (L)